

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 50.
Петак, 14. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 4 сата по подне.

Цена 20 п. дир. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописи и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

У допуну реченога.

Уредништву „Вечерњих Новости“.

Господине Уреднице!

Прихватајући веома разложно нашу прву југославенску владу, ви сте јој у својству вам јавнога гласила, а у броју од 10. ов. м. истакли као први и најважнији задатак: очување територијалних тековина српске војске у свој целокупности њиховој. Потписујући оберучке овај, само и сувише, оправдани захтев ваш, и потписујући га са потпуним уверењем, да је он и израз и одјек сваке српске душе, ја вас молим да ми дозволите, да га у једној битној вези допунам. Та допуна гласи: ова влада, односно и особено дипломатија њена, има са предстојећег Конгреса Мира донети свој ј држави и оне територијалне границе, које српска војска, по сили закљученог примирја, не држи; али на које и српски народ и српски барјак имају непобитног и животног права.

Те су границе: Бело Море на Југу, а реке Искар и Моста на истоку.

— Ну, рећи ће ми се, да би нам тај и такав добитак, и кад би га било, стекао непомирљиво непријатељство Бугара и Грка.

— Одговарам одмах, да нема уступака с наше стране, који би нам могли купити пријатељство Бугара. Они су испод ока думшмански гледали и много мању Србију — гледали су је тако и онда, кад су јој се јавно закљичали братством и савезом — а да како ли ће гледати на једну српску Југославију??... Не. Ни за тренутак се ми несмемо предавати опасним обманама са те стране, ни губити из вида неопходна материјална јемства за стварни темељ наше државе на Балкану. Јер, ма колико се Србија оснажила на северу и на западу, — ма колико и млада Југославија наша успела да одбрани, од бестидних отимача талијанских, бисерод Приморја — стабло нашег народног грма, камен-темељац наше државе, и старе и нове, то је Балкан, особено и првенствено, долина моравско-вардарска.

Обезбедити тај животни дармар јаким и пространим границама, то би била дужност наше дипломатије и онда, да српско оружје није већ положило самоме поседу драгоцену и сјајну основу. У исти и, пак, и суштини ми ту имамо само да покајемо један свој рођени грех, имамо да разбијемо код наших моћних пријатеља и савезника — на Конгресу Мира и судија — цинов-

ску заблуду — чијем смо постанку, авај! и сами много допринели — заблуду — као да су земље јужно од Шаре бугарске и грчке. Не. Те су земље прве и најстарије домовине Србинове на овом крају света. О доти ним првобитним жупама и да не говорим, под њиховом се звездом родила, у њиховој колевци и однихала, наша најсилнија држава прошлости. Под разним именима и одрођеним крволивима, доиста, а и у њима још живи наше племе, још се зелени наше горе лист! Да! И да се поновим: све и кад не би постојао тај сретни случај, све и кад не би тј. Словенски Југ био у ствари Српски Југ, па би нам географска нужност давала и божијег благослова и људског права: да тражимо излаза на Море, без којег је Србија, код свих својих блага, затворена кућа и градина.

Оволико за сад — у допуну реченога.

Београд, 12. децембра 1918 г.

Један стари новинар.

Ратне и политичке вести Мађарске аграрне реформе.

Раденички савет са 350 против 12 гласова одбацио је да се аграрне реформе спроведу на комунистичкој основи.

Плата председника чешке републике.

Председник чехословачке републике имаће годишњу плату пола милијона круна, а толики исти дода ак. Свега дакле милијон круна годишње. Ни републиканска форма владавине није баш тако јевтина, како се то обично мисли и истиче.

Савез народа.

Вилсон је изјавио, да је основа за преговоре о миру савез народа. Из Лондона јављају, да ће о Новој Годни раденичка странка извести велике демонстрације у корист идеје савеза народа. О Божићу ће бити исте такве манифестације у већим градовима.

Против болшевизма.

Швајцарска је и раније предузела све мере проливу руског болшевичког покрета. Сада је, пак, прекинула св кидобраћај са немачким саветом војника, пошто сматра ову установу као болшевицичку.

Долазак Масариков у Праг.

Из свих крајева Чешке дошле су депутације народа у Праг, да дочекају Масарика. Дошао је и велики број гостију из иностранства. Све су куће окићене заставама, а прозори венцима и цвећем, заступљене су све савезничке заставе. Прозори у свима улицама закупљени су у корист фонда

за ратне инвалиде и сирочад. Чехословачке трупе, Соколи, ђаци и т. д. направили су шпиглир од Вилсонове станице. Рано у јутру скупио се огроман народ, али је при свему томе владао примеран ред. Особито живописна слика је била на естар и пред Музејом, на Вацлавом тргу, где су се скупиле прашке госпође и девојке. Долазак председников објављен је пуцњавом из топова и звоњењем звона.

Талијански агитатор про ив Југославије.

Из Котора јављају: Пре двадесет дана појавио се овде италијански новинар Балдаци и одмах је отпочео да агитује против југославенске државе а за присаједињење Боке Которске Црној Гори под династијом Његуша. Пошто је Балдаци непрестано и безобзирно водио ову агитацију, присијајући сиван новац италијанске владе, то је повереник Д-р Вукотић био приморан да предузме мере да се он одавде уклони. У пратњи жандарма повереник је наредио да се Балдаци моторским чамцем превезе у Ерцег-Нови, а одатле да се отпрати у Италију. Италијански генерал, не обавестивши француског главног команданта, послао је за чамцем потпору, уапсио жандарме и уложио протест противу поверениковог поступка. Међутим приликом претреса Балдациева стана нађени су документи који потпуно доказују његову недозвољену агитацију. Сви су документи предати француском главном команданту.

Румуни и Антанта.

Мађарска комисија за примирје упутила је питање потпуковнику Фиксу, да ли се може румунска војска сматрати као војска антанте. Његов је одговор: „По наредби Врховне Команде савезничких армија, као и с обзиром на одговор који сам на слично питање добио од мађарских власти, част ми је саопштити да се Румунија сматра као савезница Антанте. Њена војска суделује у посебну област, које су означене у уговор о примирју а са истим правом, као и остале нације, које су у Антанти.“ Горе поменути комисија штампа у истом листу ову исправку: „Потпуковник Фикс није учинио никакве изјаве о румунској повреди демаркационе линије. Вести, које тобоже потичу од њега, нису тачне. Пред капетаном Стијенијем рекао је он само толико, да он у том погледу није добио никаква службена упутства и да ће их тражити од своје претпостављене команде. Комисија за примирје умолила је потпуковника Фикса, да на-

реди што треба, како би се спречило све оно, чиме би се могло изазвати крвопролиће. Слична молба упућена је и румунским властима.“

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Из Позоришта.

Позориштају се сви они, који имају при себи ма каквих позоришних ствари, да их у то крајем року претачу Управи Народног Позоришта, у старој згради, Доситијева ул. бр. 2.

Долутовао.

Председник Народног Чехословачког Већа у Софији и председник друштва за чехо-бугарско зближење, г. Е. Козак-Чарман, долутовао је из Софије у Београд.

На знање.

Да би могао да ради и на другим пословима потпредседник општине од данас па до даље објавио примаче београдске грађане, који долазе да уз нешто моле или да се жале, само радним даном пре подне од 10 и по до 12 часова.

Лица која долазе по службеним потребама и лица која нису београдски грађани примаче увек када је у канцеларији.

Од председништва београдске општине 12. децембра т. г. службено Београд.

Зграда за Министар. Трговине.

Новоосновано Министарство за Трговину и Индустрију узело је под закуп зграду на углу Крунске и Реславске улице — кућа Дамјана Поповића Буковника.

Заплењена стока.

Министар за Искрану и Обнову Земље господин Милоје Ж. Јовановић добио је овлашћење од Министарског Савета, да сву заплењену стоку може равдати народу, у првоме реду оних, који у опште немају стоку за вучу.

Реквирирање зграда.

Министарски Савет донео је одлуку, да се у будуће зграде могу реквирирати само уз накнаду. Према томе, сви они, чиме су зграде ма за које надлежност реквирирање, имају празна тржити накнаду.

Средишни одбор за помоћ невољнима.

На једној од првих скупштинских седница комплетираће се Средишни Одбор за помоћ невољнима у рату. Овај ће одбор помагати Министарство за Искрану, у кругу рада законом предвиђеном.

Помен.

Породица Спасојевић извештава сроднике, пријатеље и познанике да ће својој племенитој и незаборављеној мајци Меланги Т. Спасојевића чинити четрдесетогодишњи помен у суботу 15. децембра ов. г. у 11 сах. пре подне у цркви Светог Николе на Невсам Гробљу. Посебни трамвај полази са Теразија у 10 и по сах.

Годишњи парастос.

Сутра, у суботу 15. ов. м. у 11 часова пре подне, биће годишњи парастос пок. Стева Стоковићу новинару.

Наши заробљеници из Бугарске.

До сада је евакуисано из Бугарске заробљених и интернираних Срба 40.203. У том је броју и 115 обавезаних који су пуштени из војске и по свом тражењу прешли кућама у Македонију. У бројници сфидској има 327 наших држављана. У горњем броју евакуисаних нису урачунавани они, који су били интернирани у северо-западној Бугарској као интернирани живаљ из Македоније који су сами отишли кућама, а по допуштену бугарских власти. Евакуација се продужује и даље по хи-

баву душа данас — Из горњих бројева вили се, па је огроман број наших грађана, војника и интернирваних оставио своје кости у Бугарској.

Једна избегнута катастрофа.

Публика лађе „Раецки“ која је 6. ов. месеца стигла из Београда, а која је бројала око 5—600 стотина људи, умало што није била жртва једне ужасне катастрофе.

Негде око Карловца изненади сумњива грађанска лица која су се возила том лађом, дошла су у конфликт са неким Французима, који је се толико заштрићо, да је одмах била позвана бродска полиција да ствар доведе у ред.

После тога, по лађи се муњевитом брзином пронео глас, да на лађи има бомби и да је опасност неминуовна. Општа паника захватила је све, и управа бродска налазила у врло непријатном положају, не на ућшта да почне, али, захваљујући храбрости на едника Антониа А. Ђелковића, који је са оружјем у руци пренашао све сумњиве, одузео од њих бомбе, повезао их и ставио под стражу, ватим пронашао јдан одмак са динамитом, који је лично чувао са бомбама до Новог Сада, опасност је избегнута.

Кривци и бомбе са динамитом предале су полицији, а храбри наредник, који је спасао толико стотина живота, предложен је за одлик вања.

Наредба Команданта Места.

Давне команде, војне установе и надлежства пошалу своје писаре да буду у штабу Команде Места сутра 14. тек. мес. у 10 часа ради преписа наређења.

Скуп Правничког Удружења.

Правничко Удружење позива своје чланове и оне који желе постати члановима на скуп у недељу 16. децембра у 10 сати у згради Окружног Суда ради избора нове управе и одлучивања предлога о раду Удружења.

Конференција поштара и телеграфиста.

Сви службеници поштанско-телеграф. тел. фон. струке позивају се ради хитног договора да неизоставно дођу на конференцију, која ће се одржати 16. ов. мес. у 2 часа по подне у просторијама телефон. централе.

Захвалност.

Шабачки Окружни Одбор Срп. Црвеног Крста са захвалношћу примио је 28 033 круне и 10 динара као добровољни прилог грађана и занатлија завода вароши Руме у Срему. Имена приложника одштапаће се доцније.

Београдска Школска Омладина

Г. Министар Просвете одобрио је рад „Друштва Београд. Школске Омладине“ и друштво ће одржати своју прву редовну седницу у недељу 16. ов. мес. у 3 часа по подне у Вишој Женској Школи, ул. ца Краљице Наталије. Позивају се сви ученици и ученице Универзитета, виших разреда гимназије, уметничких школа, који желе да раде у друштву да дођу на састанак. Циљ је друштва да ради на литерарно-уметничко-научном пољу и на ширењу с орта међу својим члановима.

Позив Команде Места.

Да се јаве Ауџангурном одељењу Команде Места: Милан Николић с позивом на бр. 2835; — коњички мајор Драголав Виновић с позивом на бр. 2837; — рачунописиџац Аташ. Шуменковић с позивом на бр. 2838; — рез. арт. п. пуковник П. Трифуновић с позивом на бр. 2839; — рез. сач. поручник д-р Јаков Конфино с позивом на бр. 2840; — д-р Александар Белић с позивом на бр. 2840; — војник Ђуро Коцо с позивом на бр. 2841; — војник Мил воје Паровки с позивом на бр. 2842; — пеш. пуковник Свет. Радаковић с позивом на бр. 2843; — пуковник Радак Радаковић с позивом на бр. 2844; — Јелена Ристић с позивом на бр. 2845; — каплар Душан Тадић с позивом на бр. 2846; — рез. пешад. поручник Андреја Јаница с позивом на бр. 2847; — шофер Војислав Богдановић с позивом на бр. 2848; — џак наредник Богосав Секулић с позивом на бр. 2849; — обв. чин. реда

Маж. Наранић с позивом на бр. 2850; — арт. пуковник Чед мир Марковић с позивом на бр. 2851; — пеш. п. поручник Милан Вукединовић с позивом на бр. 3190; — мжж. пуковник Љуба Поповић с позивом на бр. 2852.

Јавна захвалност.

Приликом нашег бегства из Бугарског ропства 9. јуна т. год. учинили су нам велику услугу г. Богић Панчић из Јовановца крагујевачког и го поља му Спасија родом из Битоља у коме, што су нам и поред страшног погледца, које их чекају од Бугара, ипак олобрили, да се у њиховој заробљеничкој колибини прикријемо до ноћи за бегство а нарочито смо захвални г-ђи Спасији за умешни нам хлеб за пут.

Овом младом Шумадцу и Српкињи из Битоља изјављујемо своју најсрдачнију српску захвалност на њиховој тврди и истрјаној до краја вери непризнавши Бугарма ништа. Честитамо им. А за патње претрпљене од Бугара поводом тога, ми их молимо, да имају уверење у нашу српску захвалност, коју ћемо као драгу успомену, увек носити у нашим срцима.

10. дец. мбра 1918 г. у Београду.
Рез. пеш. кап. Сава М. Тодоровић
Рез. пеш. поруч. Богдан Аврамовић.

Последње вести.

(Званично саопштење.)

Према једној „Рајтеровој“ вести париски дописник „Њујорк Ворлд“—а саопштава, да се сад, по доласку Вилсона, може надати да ће се створити реда у хаосу антантинске политике.

У дипломатским антантинским круговима мисле, да ће се у Лондону приликом посете Клемансоа и Орланда, доћи до споразума, који ће се, вероватно саопштити за време неформалног састанка антантинских државника.

Држи се да ова погодба обухвата три тачке: Кажњавање кајзера и казна за сва друга недеља, почињена са стране Немачке и Турске; утврђење границе Немачке тако, да она не буде привредно умртвљена, и најзад не враћање немачких колонија. Поред тога говори се, да је закључено и да британска поморска сила има хегемонију.

„Тајмс“ јавља из Софије: Један много задоцнели телеграм од 27. новембра саопштава, да су у новој влади све странке, осем Радославовиста и социјалиста, обећале да ће је помагати. Оставку Малинова изазвало је наређење Савезника, да Бугарска мора напустити Добруцу. Председник је владе Тодор Тодоров.

Лондонски дописник „Манчестер Гвардиан“—а пише: Мислим, да се сад може саопштити, да француска политика како се испољила у последњим конференцијама између заступника Енглеске, Француске и Италије у Лондону, базира на жељи, да добије такву стратегијску границу, која би Француску обезбедила од могућности васкрснућа немачког милитаризма, нарочито ако би се становништво Немачке повећало аустријским Немцима. Поред присајединења Алзас-Лорена Француској, француски програм обухвата и задобијање леве рајнске обале до холандске границе, заједно с Пфал-

цом и рајнском провинцијом. Француски максимални програм предвиђа присаједињење тих крајева, а минимални програм предвиђа стварање једне „Пуфер“ државе под француским протекторатом. Пошто ће на тај начин Немачка престати да буде сусед Белгије, сагласна је и Белгија са овим француским планом.

ОГЛАСИ

ДОБАР РЕЦИТАТОР може одмах добити место у Колосеуму. 1-2

Госпођица, вична немачкој и француској кореспонденцији и која пише на машини, може одмах добити место. Објавити се канцеларији Колосеума. 1-3

Радња Колонијално-Вакалска на живом месту, сортирана и бирбершком робом, предаје се. — Обавештења даје ово уредништво. 1-3

Шегрта из добре куће потребује Милутин С. Марковић, механичар. Теразије 8. 1-3

Пажња Пажња

Соде за сапун (кам. соде)
Сирћетне есенције
Соде Бикарбоне
Коломаз у кутијама
Галице, тамњана,
као и друге колонијалне робе препоручује радња
НАФТАЛИ ЛЕВИ
Краља Петра улица бр. 24.
11-20

Карбид МОЖЕ СЕ — ДОБИТИ КОД

Јеше Х. Јеушуа „Шапчанина“
Београд — Кнез Михјала ул. 47.

Бенциона И. Бенциона

Васина ул., до Кл. Лутрије. 2-10

Једна КАРУЦА ЛАНДАУР елегантна мало уптробљена са 4 седишта, отворена и за затварање, има на продају или мењање за један аутомобил 2-2 С. ОБРАДОВИЋ, у Панчеву.

Мој сли РАДИВОЈЕ ПАЛАЛИЋ војни обвезник 7. пука 1 позива Дунав. Дивизије, родом из Бегалице, среза грочанског, заробљен је и по његовом писму био је у Брауну, у Аустроугарској, одавно ми се не јавља. Молим свакога, ко зна за мога сина Радивоја, да ме путем штампе о њему извести, за шта ћу му бити вечно благодаран.

Јесам позиван
РАДОВАН ПАЛАЛИЋ
из Бегалице, среза грочанског, окр. београдски.
2-3

И.СРП. МЕХАНИЧКО-ГАЛВАНО-ТЕХНИЧКИ ЗАВОД

Милутина С. Марковића

Теразије.

ИЗРАЂУЈЕ: официрске сабље, зезалице и вештачке ноге;
ВРШИ ОПРАВКЕ: машина писаћи, шиваћи, велосипед, мотор бицикла и аутомобила. 6-6

КАЛЕНДАР ЈУГОСЛАВИЈА

— — — за просту 1919. годину — — —
са сликама Краља Петра и Престолонаслед. Александра

Садржај: Православни и Католички календар према тачном црвеном рачунању (те се тиме одликује од свих осталих до сада изишлих календара, у којих су црквена и остала празнична означавања произвољна и нетачна); родослов краљевског дома, православног послови, мене времена, православног и католичког покретни празници.

МУСЛИМАНСКИ КАЛЕНДАР и МОЈСИЈЕВСКИ КАЛЕНДАР.

Празници су штампани црвеним словима.
Овај најпотпунији и најтачнији календар опремљен је у савршеној техничкој опреми тако да као најбољи заједнички календар нашег југославенског народа може да послужи сваком дому и појединцу, јер му је формат удешен да се може и у целу носити.
Траже се заступници (продавци) из свију места Југославије.
Продајна провизија 25 од сто, Примерак стаје у детаљној продеји 0.50 дин. Поруџбине са новцем слати на адресу издавача:
Штампарија САВЕ РАДЕНКОВИЋА и БРАТА, Београд.
1-5 — — — — — Ускочка 10. — — — — —

Ожалостљена породица даваће свом драгом и никад непрежаљеном

† СТЕВИ СТОЈКОВИЋУ
новинару

ГОДИШЊИ ПАРАСТОС, сутра, у суботу 15. о. м., у 11 часова пре подне, у Савиначкој цркви.

Са болом у души извештавамо своје сроднике, пријатеље и познанике, да смо за навек изгубили нашег милог брата и ујака

† Драгутина — Драгу Радуловића,

трг., резервног коњичког наредника Дрин. Дивизије који је после дужег боловања испустио своју племениту душу 3. децембра у најлепшем добу свога живота у 33-њој год. оставивши нас да за њим за навек тугујемо.

Не можемо пропустити а да не изјавимо захвалност, г-ђи Мирјани З. Митровићки и г-ђи Милици С. Катићки, г-ђицама: Деси и Бели Николајевићеве који не жалећи труда сваког дана обилазише до последњег часа нашег милог Драгу. Тако исто благодаримо г-ђама: Ленки А. Николајевић, Смиљи Мојсиловић, и Милеви Деспотовићки које се нашоше на последњем часу нашег Драге.

А тако исто благодаримо грађанству који нашег милог Драгу до вечне куће испратише.

7. децембра 1918. год. Ожалостљени за навек: сестра Живка Вуковићка; браћа: Душан, обвез. брдског артиљ. пука Дунав. Дивиз. и Јефта, резервни пешад. п. поручник 11 пука; сестриња: Драган и Милева.

2-3